

bron: [http://doks.khleuven.be/doks/do/files/
FiSeff8080812000b9f3012047e00d894ca6/
EHBO_wondverzorging_pdf;jsessionid=12662492B4048059FEE5BD042E0B28F4?
recordId=SKHLff8080812000b9f3012047e00d894ca5](http://doks.khleuven.be/doks/do/files/FiSeff8080812000b9f3012047e00d894ca6/EHBO_wondverzorging_pdf;jsessionid=12662492B4048059FEE5BD042E0B28F4?recordId=SKHLff8080812000b9f3012047e00d894ca5)

EHBO: wondverzorging

Spelvormen rond de theorie

.....

Nikki Decoster

Bachelor LO - TO

2008-2009

Katholieke Hogeschool Leuven – DLO
Hertogstraat 178
3001 Heverlee – Leuven
Tel. +32 (0) 16 37 56 00 Fax. +32 (0) 16 37 56 99

EHBO wondverzorging: Spelvormen rond de theorie

Student: Nikki Decoster
Promotor: Werner Van Assche, lector zwemmen, EHBO en didactiek LO
Onderwijsvakken: Lichamelijke opvoeding – Technologische opvoeding
Academiejaar: 2008-2009

Samenvatting

Dit eindwerk handelt over het aanbrengen van de theorie rond wondverzorging op een spelgerichte manier. Het is gericht op leerlingen uit de eerste graad secundair onderwijs, B-stroom, maar kan vast en zeker ook in de A-stroom gebruikt worden.

De bedoeling van dit eindwerk is de leerlingen te laten kennismaken met enkele actieve vormen rond een vrij theoretisch gedeelte. De leerkrachten kunnen zich op dit eindwerk baseren om enkele spelvormen aan te bieden of om inspiratie te putten om zelf aan de slag te gaan. Enkele spelvormen zijn volledig uitgewerkt en geëvalueerd zodat de aanpassingen in de lessen kunnen gebruikt worden.

Door middel van actieve spelvormen gekoppeld aan de theorie zijn de kinderen actief bezig met het verwerken en instuderen van de theorie. Via deze spelvormen lijkt de theorie veel dynamischer en aantrekkelijker waardoor er meer onthouden en opgestoken wordt.

Woord vooraf

Mijn voorliefde voor sport en kinderen hebben ervoor gezorgd dat ik aan deze opleiding begonnen ben. Ik wilde meer te weten komen over sport en dit enthousiasme ook overbrengen naar kinderen toe.

Wat me tijdens de opleiding is opgevallen, is dat er heel weinig aandacht besteed wordt aan EHBO binnen het secundair onderwijs. EHBO is in het dagelijkse leven echter een cruciaal gegeven en daarom wilde ik mijn eindwerk hier ook op baseren in de hoop dat ik leerkrachten op deze manier motiveer om hun leerlingen toch dat beetje meer kennis bij te brengen op een amusante wijze.

Dit eindwerk had niet tot stand kunnen komen zonder de goede hulp en aanmoedigingen van mijn promotor Werner Van Assche. Hij heeft mij de voorbije drie jaar enorm veel steun en moed gegeven opdat ik de opleiding en mijn eindwerk met succes zou kunnen beëindigen. Graag zou ik ook mevrouw Van Waeyenbergh, de leerlingen uit klas 204 en 207 en de directie van het H.H.H. willen bedanken. Dankzij hun medewerking en inzet is dit eindwerk mede tot stand kunnen komen.

Tot slot zou ik ook mijn ouders en broer willen bedanken omdat zij steeds voor mij klaarstaan wanneer het wat moeilijker gaat en delen in vreugde wanneer er positieve gebeurtenissen plaatsvinden. Zonder hen zou ik het veel moeilijker gehad hebben om deze drie jaar met glans te doorstaan.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
Hoofdstuk 1: Eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen uit de eerste graad van het secundair onderwijs die met deze theorie en spelvormen verband houden	6
1. Inleiding	6
2. De eindtermen	6
Hoofdstuk 2: EHBO wondverzorging – Theorie	14
1. Inleiding	14
2. Omzetten van de cursus naar niveau eerste graad secundair onderwijs B-stroom	14
2.1 Doel	14
2.2 De cursustekst	14
3. Theorieles rond EHBO wondverzorging	15
3.1 Lesverloop	15
3.2 De quiz	15
3.3 Het ganzenbord	16
3.4 Werkvormen	17
4. Praktijkles rond EHBO wondverzorging	18
4.1 Overzicht lesverloop	18
4.2 Werkvormen	18

4.3 Stand "Wie ben ik?"	19
4.4 Stand 'Collage EHBO'	19
4.5 Stand "In welk rijtje hoor ik thuis?"	20
4.6 Stand 'Verzorgingspuzzel'	20
4.7 Stand 'De windel'	21
4.8 Stand 'Speciale verbanden'	21
Hoofdstuk 3: Evaluatie	22
1. Inleiding	22
2. Mogelijke problemen en aanpassingen	22
2.1 Theorieles: quiz	22
2.2 Theorieles: ganzenbord	22
2.3 Praktijkles: De windel en speciale verbanden	23
3. Didactische tips	23
3.1 Theorieles: theorie – quiz – ganzenbord	23
3.2 Praktijkles	24
4. Besluit	25
Literatuurlijst	26
Bijlagen	27
Bijlage 1: cursustekst EHBO wondverzorging	28
Bijlage 2. powerpoint-presentatie	40
Bijlage 3: Vragen en antwoorden quiz	46
Bijlage 4: Ganzenbord	48
Bijlage 5: Lesvoorbereiding praktijkles + standen	56

Inleiding

Eerste hulp bij ongevallen. Iets waar regelmatig over gesproken wordt en dagelijks gebruikt wordt, maar binnen het onderwijs te weinig aandacht aan besteed wordt.

Kinderen worden op de speelplaats, in de LO-les, in de sportclub of jeugdbeweging regelmatig geconfronteerd met ongelukken waarbij eerste hulp van pas komt.

Toch zijn de leerlingen hier niet vertrouwd mee doordat er in het onderwijs vaak niet voldoende tijd voorzien wordt voor het aanbrengen van vakoverschrijdende eindtermen.

Met dit eindwerk wil ik de leerkrachten stimuleren om dit onderwerp eens op een andere, actievere manier te gaan bekijken en te laten zien dat het aanbrengen van EHBO zowel een didactische als amusante waarde kan hebben voor de leerlingen.

Tegenwoordig besteden steeds meer scholen aandacht aan de vakoverschrijdende eindtermen, waaronder ook EHBO. Vaak is het echter zo dat dit nogal chaotisch verloopt en het aanbrengen van de vakoverschrijdende eindtermen niet door alle vakleerkrachten op evenveel gejuich onthaald wordt. Daarom heb ik in hoofdstuk 1 dan ook aandacht besteed aan de situering van dit eindwerk binnen de eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen van de eerste graad van het secundair onderwijs.

In hoofdstuk 2 komt de theorie rond wondverzorging aan bod. Binnen dit hoofdstuk worden er enkele antwoorden gegeven op volgende vragen: Hoe heb ik de theorie aangepast aan een niveau eerste graad secundair onderwijs? Hoe heb ik deze theorie aangebracht in een klas? Hoeveel tijd nam dit in beslag? Hoe reageerden de leerlingen hier op?

Aan hand van deze theorie heb ik dan in een volgende fase de spelvormen uitgewerkt om de theorie beter te verwerken en te memoriseren. Hoe ik dat gedaan heb en welke reacties ik hier op gekregen heb, kan je terugvinden in hoofdstuk 2.

Het laatste hoofdstuk vormt min of meer een evaluatie van het hele proces en bevat ook de aanpassingen die ik zou maken naar de toekomst toe bij het gebruik van de spelvormen.

Graag nodig ik u uit om mijn eindwerk te lezen en te gebruiken. Ik hoop dat het een hulpmiddel biedt om de lessen EHBO interactief, boeiend en interessant te maken voor de leerlingen, en voor uzelf, opdat u er iets van opsteekt naar het dagelijkse leven toe.

Hoofdstuk 1: Eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen uit de eerste graad van het secundair onderwijs die met deze theorie en spelvormen verband houden

1. Inleiding

Bij het maken en geven van lessen in het secundair onderwijs lijkt het vanzelfsprekend dat er rekening gehouden wordt met de eindtermen. Toch is dit in praktijk niet altijd zo. Door automatisme en ervaring worden deze vaak vergeten of te weinig bekeken in functie van het lesgeven. Ook zo bij de vakoverschrijdende eindtermen. Leerkrachten zijn zeer intensief bezig met hun eigen vak, maar wanneer het gaat over iets dat uitgebreider is dan hun vak alleen wordt er veel minder tijd en aandacht in gestoken. Hier moet dringend verandering in komen. Gezondheidseducatie, ICT, leren leren, milieueducatie, etc. zijn elementen die de dag van vandaag steeds belangrijker worden binnen de samenleving, maar waar in het onderwijs nog steeds te weinig aandacht aan besteed wordt omdat het thuishoort in elk en tegelijkertijd ook geen enkel vak. Ook zo voor EHBO. Hieronder wordt daarom duidelijk weergegeven welke eindtermen, ook vakoverschrijdend, passen binnen de uitwerking van dit eindwerk.

2. De eindtermen

EINDTERMEN LICHAMELIJKE OPVOEDING

1. Motorische competenties

Verantwoord en veilig bewegen

- o De leerlingen kunnen onder begeleiding veiligheidsvoorschriften, afspraken en regels naleven

Zelfstandig werken

- o De leerlingen kunnen in eenvoudige bewegingssituaties zelfstandig en onder begeleiding oefenen in kleine groepen, het gepaste materiaal opstellen en wegbergen

Spel

- o De leerlingen kunnen verschillende rollen vervullen binnen spelsituaties
- o De leerlingen leren omgaan met elementen als spanning, winnen, verliezen en fair-play

3. Ontwikkeling van het zelfconcept en het sociaal functioneren

- o De leerlingen kunnen in groepsactiviteiten verschillende taken uitvoeren en afspraken nakomen
- o De leerlingen tonen in alle omstandigheden respect voor het materiaal
- o De leerlingen betrekken alle leerlingen, zonder onderscheid van geslacht, etnische origine of motorische aanleg in spel en andere groepsactiviteiten
- o De leerlingen leren inzet en volharding tonen en hun eigen grenzen verleggen

EINDTERMEN ARTISTIEKE OPVOEDING

2. Plastische opvoeding

Waarnemen

- o De leerlingen kunnen gericht kijken en hun kijkervaring toetsen aan reeds verworven kennis, vroegere ervaring of eigen fantasie
- o De leerlingen kunnen de functies van aangeboden beeldtaal waarnemen en vergelijken
- o De leerlingen kunnen verschillende beeldaspecten identificeren

Vormgeven

- o De leerlingen kunnen onder begeleiding kleuren op expressieve, impressieve en symbolische wijze toepassen
- o De leerlingen kunnen onder begeleiding tot een expressieve weergave komen waarbij de beeldaspecten, de techniek en de materialen op een verantwoorde wijze in hun persoonlijk werk worden geïntegreerd en streven hierbij naar originaliteit en authenticiteit

EINDTERMEN MAVO

1. Dimensie maatschappij

- o De leerlingen leren respectvol omgaan met verschillende groepen in onze multiculturele samenleving
- o De leerlingen leren kritisch zijn tegenover zichzelf, de medeleerlingen en het maatschappelijk gebeuren

2. Dimensie tijd

- o De leerlingen kunnen in een kleine groep voor een welomschreven opdracht een taakverdeling en planning in tijd opmaken

7. Thema "De vrijetijdsbesteding"

- o De leerlingen kennen verschillende vormen van vrijetijdsbesteding aansluitend bij hun leefwereld

8. Thema "Actualiteit"

- o De leerlingen kunnen hun eigen mening over een actuele gebeurtenis verduidelijken

EINDTERMEN NATUURWETENSCHAPPEN

1. Algemeen

- o De leerlingen kunnen gericht waarnemen met al hun zintuigen
- o De leerlingen kunnen de correcte vakterminologie gebruiken voor het benoemen van begrippen
- o De leerlingen kunnen verbanden leggen tussen twee waargenomen verschijnselen

2. Levende natuur

- o De leerlingen kunnen aan de hand van voorbeelden het effect van bepaalde houdingen en bewegingen op de goede ontwikkeling van het geraamte en het spierstelsel illustreren
- o De leerlingen kunnen de bouw en werking van de huid beschrijven, rekening houdende met een goede hygiëne van de huid

EINDTERMEN NEDERLANDS

1. Algemeen

- o De leerlingen gebruiken Nederlands als communicatiemedium

2. Visualiteit

- o De leerlingen kunnen teksten en woorden correct van het bord overnemen

4. Schrijfmotoriek

- o De leerlingen hebben een goede schrijfhouding
- o De leerlingen hebben een duidelijk en goed leesbaar handschrift

6. Woordenschat

- o De leerlingen breiden hun actieve en passieve basiswoordenschat uit

8. Luisteren

- o De leerlingen kunnen de informatie achterhalen in voor hen bestemde tekstsoorten zoals in instructies van leraren of medeleerlingen
- o De leerlingen kunnen beoordelend luisteren naar een interactie met leeftijdgenoten zoals een discussie, een gesprek
- o De leerlingen hebben weet van volgende communicatiebevorderende middelen, wat betekent dat ze die op hun niveau kunnen toepassen: luisterdoel bepalen – aanwijzingen binnen de communicatiesituatie gebruiken – zich concentreren – belangrijke informatie noteren – vragen stellen bij onduidelijkheid

9. Spreken

- o De leerlingen kunnen een gepast taalregister hanteren
- o De leerlingen hebben weet van communicatiebevorderende middelen, wat betekent dat ze die op hun niveau kunnen toepassen
- o De leerlingen verwerven expressievaardigheid

10. Lezen

- o De leerlingen kunnen informatie achterhalen in voor hen bestemde tekstsoorten zoals instructies, schema's, en informatieve teksten
- o De leerlingen kunnen informatie op een overzichtelijke wijze ordenen in voor hen bestemde en gestructureerde tekstsoorten zoals school- en studieteksten, instructies bij schoolopdrachten
- o De leerlingen hebben weet van volgende communicatiebevorderende middelen, wat betekent dat ze die op hun niveau kunnen toepassen: leesdoel bepalen – aanwijzingen gebruiken – zich concentreren – gericht informatie zoeken – onduidelijke passage herlezen

11. Schrijven

- o De leerlingen kunnen overzichten, aantekeningen, mededelingen op- en overschrijven

EINDTERMEN TECHNOLOGISCHE OPVOEDING

1. Ontwikkelingsdoelen voor alle verkenningengebieden (hoofdzakelijk verzorging)

- o De leerlingen kunnen de nodige inzichten, algoritmen lezen en handelingen uitvoeren die noodzakelijk zijn in de voorbereidingsfase van de toepassing
- o De leerlingen kunnen symbolen lezen die rechtstreeks in verband staan met het gekozen verkenningengebied
- o De leerlingen kunnen bij de opgelegde oefeningen juist, veilig en volgens gepaste regels omgaan met materialen en gereedschappen, toestellen of apparaten. Zij kennen ook de juiste benaming, enkele mogelijkheden en beperkingen ervan
- o De leerlingen kunnen onder begeleiding een opdracht voltooien en de kwaliteit controleren en evalueren
- o De leerlingen kunnen fouten of gebreken die ze gemaakt hebben herkennen, opzoeken en zo mogelijk herstellen
- o De leerlingen kunnen de stappen in de aangeleerde werkvolgorde toelichten
- o De leerlingen monteren of construeren of voegen de verschillende delen samen, herkennen de samenhang, benoemen de delen en voeren het geheel precies uit
- o De leerlingen handelen volgens veiligheids-, hygiënische en milieubewuste normen

VAKOVERSCHRIJDENDE EINDTERMEN GEZONDHEIDSEUCATIE

1. Hygiëne

- o De leerlingen kunnen het belang aantonen van lichaamshygiëne voor zichzelf en voor hun omgeving

3. Genots- en geneesmiddelen

- o De leerlingen kunnen geneesmiddelen op de juiste wijze gebruiken en hoeden zich voor zelfmedicatie

4. Veiligheid en EHBO

- o De leerlingen zien in dat hun gedrag invloed heeft op de eigen veiligheid en die van anderen
- o De leerlingen kunnen enkele veilige en onveilige situaties in hun eigen leefomgeving identificeren en kunnen voorbeelden geven van preventieve maatregelen
- o De leerlingen kennen het verkeersreglement en de veiligheidsvoorschriften voor voetgangers, (brom)fietzers, passagiers en kunnen ze toepassen
- o De leerlingen kunnen op een efficiënte manier hulp inroepen in een noodsituatie en zelf eerste hulp bieden bij kleine wonden

VAKOVERSCHRIJDENDE EINDTERMEN LEREN LEREN

1. Het domein van de uitvoering

- o De leerlingen kunnen losse gegevens ordenen en inprenten door gepast gebruik te maken van memotechnische middeltjes
- o De leerlingen kunnen zich in goed gestructureerde samenhangende informatie oriënteren door het aanwenden van vormkenmerken: titels, subtitels, afbeeldingen en tekstmarkeringen

2. Het domein van de regulering

- o De leerlingen kunnen hun werktijd plannen en het nodige materiaal selecteren en ordenen

3. Het domein van de attitudes, leerhoudingen, opvattingen en overtuigingen

- o De leerlingen zijn bereid zelf naar oplossingen te zoeken en durven leer- en studieproblemen signaleren en uitleg of hulp vragen
- o De leerlingen zijn bereid ordelijk, systematisch en regelmatig te werken
- o De leerlingen beseffen dat leren reeds in de klas begint en niet alleen thuis gebeurt

VAKOVERSCHRIJDENDE EINDTERMEN SOCIALE VAARDIGHEDEN

1. De ontwikkeling van een voldoende ruim gamma van relatiewijzen

- o De leerlingen kunnen respect en waardering voor anderen opbrengen
- o De leerlingen kunnen zich dienstvaardig tegenover anderen opstellen
- o De leerlingen kunnen om hulp vragen en dankbaarheid tonen in probleemsituaties
- o De leerlingen kunnen in groepsverband meewerken en een toegewezen opdracht uitvoeren
- o De leerlingen kunnen ongelijk of onmacht toegeven in een discussie of spelsituatie

2. De beheersing van het communicatieve handelen of het omgaan met elkaar

- o De leerlingen beheersen elementen van het communicatieve handelen

3. De deelname aan vormen van samenwerking en sociale organisatie

- o De leerlingen leggen contact met anderen binnen de groep en staan open voor contact met anderen buiten de groep
- o De leerlingen kunnen in een groepsdiscussie hun mening weergeven, handhaven en bijsturen

Hoofdstuk 2: EHBO wondverzorging – Theorie

1. Inleiding

Geen praktijk zonder theorie! Met dit motto ben ik aan mijn eindwerk begonnen. Vooraleer ik enkele spelvormen kon ontwikkelen rond dit thema moest ik er zeker van zijn dat de leerlingen theoretisch voldoende sterk in hun schoenen stonden om de spelvormen tot een goed einde te brengen. Daarom heb ik dan ook een cursus uitgewerkt op niveau van de leerlingen en aan hand van deze cursus en een powerpoint-presentatie een theorieles gegeven om de leerlingen voldoende voor te bereiden op de praktijk.

Hoe dit tot stand gekomen is en wat dit opgeleverd heeft wordt verder beschreven in dit hoofdstuk.

2. Omzetten van de cursus naar niveau eerste graad secundair onderwijs B-stroom

2.1 Doel

Het omzetten van een cursus EHBO wondverzorging niveau hoger onderwijs naar niveau eerste graad secundair onderwijs B-stroom.

De cursus die ik ter beschikking kreeg voor het ontwikkelen van de spelvormen was gemaakt op niveau van het hoger onderwijs. Allereerst moest ik er voor zorgen dat dit niveau werd aangepast, dit door enkele typische kenmerken te hanteren die gebruikt worden voor het opstellen van een cursus voor de B-stroom. Deze kenmerken zijn:

- o Gebruik afbeeldingen/kaders waar je kan
- o Maak gebruik van opsommingen in plaats van lange, doorlopende tekst
- o Verklaar moeilijke woorden
- o Gebruik een duidelijk leesbaar en voldoende groot lettertype
- o Schrijf korte zinnen
- o Nummer de pagina's

Door rekening te houden met al deze kenmerken ben ik er in geslaagd een cursus te ontwerpen die effectief bruikbaar is in de B-stroom van de eerste graad secundair onderwijs.

2.2 De cursustekst (zie bijlage 1)

3. Theorieles rond EHBO wondverzorging

3.1 Lesverloop

Nadat de cursus aangepast was aan het niveau van de B-stroom kon ik de theorie over wondverzorging gaan aanbrengen bij de leerlingen. Omdat dit onderwerp vrij theoretisch is, kon het niet anders dan de theorie aan te brengen aan hand van een powerpoint-presentatie en op het einde van het eerste deel van de les het overlopen van de cursus. De powerpoint-presentatie bevatte dezelfde informatie als in de cursus maar nog korter weergegeven zodat de leerlingen daar enkel de essentie konden uit aflezen en de meer uitgebreide informatie te weten kwamen via een onderwijsleergesprek waarbij ik de leerlingen stuurde en afging op hun eventuele vroegere ervaringen of kennis in verband met het onderwerp.

Het tweede deel van de theorieles bestond uit het inoefenen van de theorie uit het eerste lesdeel aan hand van een ganzenbord en quiz. Zowel in de quiz als in het ganzenbord waren vragen opgenomen waarvan de antwoorden vooraf waren gezegd tijdens de theorie-uitenzetting. De bedoeling van beide spelvormen was nagaan hoeveel de leerlingen onthouden hadden van de theorie zonder eerst de kans te krijgen om de leerstof in te studeren.

3.2 De quiz

Materiaal

PC met internetverbinding en het programma Hot Potatoes

Link naar de quiz

Beamer

Twee doktersschorten

Een stoel per leerling

Ruimte: half klaslokaal

Opbouw van de quiz

De quiz zelf was opgebouwd uit 12 meerkeuzevragen. Bij sommige vragen was er vaak meer dan één antwoord juist. Telkens werd er een vraag gesteld, al dan niet gecombineerd met een afbeelding waarop de leerlingen het juiste antwoord moesten geven. De correcte antwoorden werden na beantwoorden van de vraag ook weergegeven.

Verloop

De leerlingen werden opgedeeld in 2 groepen. Elke groep werd aan een kant van de klas geplaatst, elk voorzien van een doktersschort. Om er zeker van te zijn dat alle leerlingen de vraag goed begrepen hadden, werd de vraag voorgelezen, gevolgd door een START-signaal. Pas na dit signaal mochten de leerlingen die het correcte antwoord dachten te weten hun doktersschort aantrekken. De leerling die als eerste de doktersschort juist aanhad, alle knopen gesloten, mocht antwoorden op de vraag.

Bij een juist antwoord, gingen de punten naar de ploeg van de leerling die correct antwoordde. Bij een fout of gedeeltelijk juist antwoord, kreeg de andere ploeg nog een kans om te antwoorden. Indien het antwoord juist was, werden de punten verdeeld onder beide ploegen bij gedeeltelijk juiste antwoorden of gingen de punten naar de ploeg die juist geantwoord had.

3.3 Het ganzenbord

Materiaal

Geplastificeerd ganzenbord

6 pionnen

Dobbelsteen

Antwoordblad (voor de leerkracht)

Cursus

Ruimte: 4 tafels gegroepeerd met rondom stoelen

Opbouw ganzenbord

Het ganzenbord bestond uit 19 vakjes met daarin vragen of opdrachten die de leerlingen tot een goed einde moesten brengen. De vragen kwamen allemaal aan bod tijdens de theorie-uitenzetting en waren dus ook terug te vinden in de cursustekst. Sommige vragen uit de quiz kwamen terug in het ganzenbord maar werden op een andere wijze weergegeven zodat de leerlingen toch nog moesten nadenken over het juiste antwoord.

Verloop

De leerlingen maakten zelf groepjes van 2, elk groepje kreeg een pion toegewezen waarmee ze vertrokken bij START. Elk groepje mocht om de beurt gooien met de dobbelsteen. Aangekomen op een vakje moesten de leerlingen proberen de vraag juist te beantwoorden of de opdracht tot een goed einde te brengen.

Indien ze de vraag toch niet helemaal konden beantwoorden mochten ze het antwoord gaan opzoeken in hun cursus. Dit had wel tot gevolg dat ze de volgende ronde een beurt moesten overslaan. Wanneer het juiste antwoord wel gegeven werd zonder de cursus te raadplegen, mocht er de volgende ronde gewoon verder gedobbeld worden.

De groep die als eerste op EINDE strandde, had het spel gewonnen.

De leerkracht had een antwoordblad waarop alle juiste antwoorden beschreven stonden zodat deze meteen kon controleren of de leerlingen de vraag of opdracht juist uitgevoerd hadden. Zij controleerde ook of het spel eerlijk verliep en of de leerlingen effectief hun best deden om het juiste antwoord op de vragen en opdrachten te zoeken.

3.4 Werkvormen

- o Powerpoint-presentatie (zie bijlage 2)
- o Quiz vragen en antwoorden (zie bijlage 3)
- o Ganzenbord (zie bijlage 4)

4. Praktijkles rond EHBO wondverzorging

4.1 Overzicht lesverloop

Tussen de theorieles zoals hierboven beschreven en de praktijkweek was er een week verstreken. Dit maakte het mogelijk voor de leerlingen om de theorie thuis nog eens grondig te bekijken zodat ze bij het begin van de praktijkles duidelijk wisten wat er in hun cursus stond. Deze kennis hadden de leerlingen immers nodig om alle praktijkopdrachten te kunnen oplossen.

De les bestond uit 2 lesuren van 50 minuten. In het eerste deel van de les kwamen 3 standen aan bod, die vooral handelden over reinigings- en ontsmettingsproducten en het concept EHBO. Het tweede deel van de les was ook opgebouwd uit 3 standen, maar nu kregen de leerlingen de kans om zelf te leren hoe ze een verband moeten aanleggen en hoe ze een wonde moeten verzorgen. De uitwerking en verloop van de standen wordt verder besproken in punt 4.2 tot 4.7.

Het verloop van de les zag er als volgt uit. Bij aanvang van de les werd de theorie nog eens in het kort overlopen zodat de leerlingen opnieuw de basis herinnerden. Na deze herhaling kwam het eigenlijke praktijkgedeelte. De klas werd opgedeeld in 3 groepen die behouden bleven voor de rest van de les. Elke groep kreeg een stand toegewezen die zij als eerste zouden uitvoeren. Wanneer de groepen hadden plaatsgenomen bij hun stand, gaf de leerkracht per stand een klassikale uitleg. Op die manier moest er slechts 1 keer geluisterd worden en kon het doorschuiven veel vlotter gebeuren. Tijdens het eerste lesdeel werd er om de 10 minuten doorgeschoven naar een volgende stand en gingen de leerlingen meteen weer aan de slag. Op het einde van dit lesdeel werd het materiaal opgeruimd en het materiaal voor het volgende lesdeel klaargelegd. De leerlingen bleven zitten aan de stand waar ze het laatst geëindigd waren. Bij het begin van het tweede lesdeel werd er opnieuw bij alle standen een klassikale uitleg gegeven door de leerkracht, waarop de leerlingen aan de slag konden. De sessies in dit lesdeel duurden ongeveer 15 minuten, daarna schoven de groepen door. Het materiaal werd opgeruimd op het einde van de les en er werd nog even tijd gemaakt voor een korte evaluatie van de gegeven EHBO-lessen.

4.2 Werkvormen

- o Lesvoorbereiding + standen (zie bijlage 5)

4.3 Stand "Wie ben ik?"

Materiaal

Melolin	Elastisch netverband	Flamigel
Iso-Betadine	Handschoenen	Kompres
Watten	Water	HACdiiS
Zeep	Troostsnoepjes	washandje
Fysiologisch water	HAC	GSM
"Wie ben ik?" – kaartjes	Antwoordblad	

Verloop

In deze stand liggen de verschillende producten en de "Wie ben ik?" – kaartjes verspreid op tafel.

Doel: de leerlingen lezen om de beurt een kaartje voor. Nadien proberen ze met gans de groep de juiste product(en) bij het kaartje te plaatsen. Dit doen ze voor alle kaartjes en dan roepen ze de leerkracht. Deze heeft het antwoordblad en overloopt de antwoorden van de leerlingen. Bij foute antwoorden zegt de leerkracht welk kaartje niet juist opgelost is en krijgen de leerlingen nog een kans om het juiste product te zoeken.

4.4 Stand 'Collage EHBO'

Materiaal

Tijdschriften	Blanco papier	Scharen
Lijm	Plakband	Stiften

Verloop

In deze stand krijgen de leerlingen de kans om een collage te maken rond het thema EHBO. Dit kan gaan om ervaringen die ze zelf al eens meegemaakt hebben, nieuwe dingen die ze geleerd hebben in de theorieles die ze interessant vonden of een eigen interpretatie van EHBO. Leerlingen laten hun fantasie aan bod komen en gebruiken de tijdschriften om via prenten of woordknipsels hun gedachten duidelijk te maken. Via deze opdracht wordt de creatieve aanpak van het thema aangesproken.

4.5 Stand "In welk rijtje hoor ik thuis?"

Materiaal

Zeep	Water	Washandje
Iso-Betadine	Fysiologisch water	HACdils (2)
Kompressen	Windel	Elastisch netverband
Troostsnoepjes	Zonnecrème	Flammazine
Polyseptol	Hansamedic ontsmettende spray	Melolin
Fastum gel	Rekverband	Eosine

Bladen met 4 categorieën op: Ontsmetting – Reiniging – Verbanden – Andere
Antwoordblad met categorieën en juiste producten

Verloop

Doel: producten in de juiste categorie plaatsen.

De leerlingen zien voor hen de producten en categorieën liggen. Samen proberen ze alle producten in de juiste categorie te plaatsen volgens de kennis die ze opgedaan hebben tijdens de theorieles. Wanneer ze tot een compromis gekomen zijn roepen ze de leerkracht erbij, die met het antwoordblad nakijkt of alle producten in de juiste kolom liggen. Indien dit niet zo is, duidt de leerkracht de categorie aan waar er nog verkeerde producten liggen. Op die manier moeten de leerlingen zelf gaan zoeken welk product verkeerd ligt en in welke categorie het dan wel thuishoort.

4.6 Stand 'Verzorgingspuzzel'

Materiaal

Verzorgingspuzzel Werner Van Assche (werner.van.assche@khleuven.be)
Zelfgemaakte puzzel (geplastificeerde foto's)

Verloop

Doel: puzzel in de juiste volgorde leggen

De leerlingen krijgen een eerste deel van de puzzel. Dit deel bestaat uit de handelingen die gedaan worden binnen de verzorging. De leerlingen plaatsen de handelingen in de juiste volgorde.

Vervolgens krijgen ze foto's van de wondverzorgingsproducten. Deze proberen ze nu te plaatsen binnen de reeds opgeloste puzzel van de handelingen.

Indien het apart aanbieden van beide delen te gemakkelijk is voor de leerlingen kunnen beide delen ook samen aangeboden worden. De leerlingen moeten dan meteen de producten en de handelingen in de juiste volgorde plaatsen. Bovendien kunnen er ook enkele foto's bijgevoegd worden die helemaal niets met wondverzorging te maken hebben maar dienen als een extra breinbreker.

4.7 Stand 'De windel'

Materiaal

Fiche spiraalverband – kruisverband – scharnierverband

Windels (brede-smalle-lange-korte)

Klemmetjes

Verloop

Leerlingen lezen op de fiche hoe ze de verschillende verbanden moeten aanbrengen. Ze doen dit zeer aandachtig want na het lezen van de fiche gaan ze dit ook op elkaar uitproberen. De leerlingen plaatsen zich dus best per 2 zodat ze het aanleggen van verbanden op elkaar kunnen oefenen.

4.8 Stand 'Speciale verbanden'

Materiaal

Fiche kousverband – driehoeksverband

Kousverband

Keukenhanddoeken

Applicator

Windels

Verloop

Leerlingen lezen op de fiche hoe ze de verschillende verbanden moeten aanbrengen. Ze doen dit zeer aandachtig want na het lezen van de fiche gaan ze dit ook op elkaar uitproberen. De leerlingen plaatsen zich dus best per 2 zodat ze het aanleggen van verbanden op elkaar kunnen oefenen.

Hoofdstuk 3: Evaluatie

1. Inleiding

In dit hoofdstuk ga ik het hebben over enkele problemen en hindernissen die ik ben tegengekomen tijdens het geven van de lessen zoals ik ze in dit eindwerk beschreven heb. Ook bespreek ik enkele voorstellen om de lessen beter te laten verlopen naar de toekomst toe.

Onder didactische tips volgen er kort nog enkele tips waar je als leerkracht zeker rekening mee moet houden bij het geven of voorbereiden van de lessen en spelvormen opdat je op alles voorbereid zou zijn.

Tot slot dan is er nog een kort besluit over dit eindwerk, wat ik er zelf van vond, wat ik er uit geleerd heb en wat ik zeker meedraag naar de toekomst toe.

2. Mogelijke problemen en aanpassingen

2.1 Theorieles: quiz

Ik weet niet hoe ik de quiz moet opstellen.

- o Surf op internet naar hotpot.klascement.net en download daar het programma hot potatoes. Op deze site vind je ook hoe je moet werken met JQuiz en de vragen en antwoorden kan invoeren in het programma.

Link van de quiz werkt niet.

- o Controleer internetverbinding, zonder internetverbinding kan quiz niet geopend worden.
- o Het programma Hot Potatoes is niet geïnstalleerd op de computer die je gebruikt om de quiz weer te geven. Installeer eerst het programma op de pc en probeer dan nog eens. Normaal moet dit werken.

2.2 Theorieles: ganzenbord

Een opdracht of vraag werd door een vorig groepje al opgelost/beantwoord.

- o De leerkracht heeft een blad met hierop extra vragen. Indien een vraag of opdracht reeds werd beantwoord/opgelost kan uit deze lijst een nieuwe vraag/opdracht gehaald worden.

2.3 Praktijkles: De windel en speciale verbanden

Leerlingen brengen de windel aan met het nog opgerolde deel van de windel naar onder.

- o Een windel wordt altijd aangebracht met het nog opgerolde deel naar boven toe. Zo kan je de windel afrollen. De windel wordt bovendien steeds van links naar rechts afgerold en altijd van een uiteinde naar het hart toe.

Leerlingen slagen er niet in het driehoeksverband en kousverband juist aan te brengen.

- o Zeg de leerlingen dat ze de tekeningen op de fiche exact moeten volgen. Dan kan er normaal gezien niets mislopen.
- o Indien dit toch nog niet voldoende is, kan de leerkracht best zelf het verband eens aanbrengen bij een leerling. Eventueel samen met de leerlingen.

3. Didactische tips

3.1 Theorieles: theorie – quiz – ganzenbord

- o Geef de theorie aan hand van de powerpoint. Zo kunnen de leerlingen de essentie zien en horen ze de extra informatie.
- o De cursus dient als extra informatiemiddel om op het einde van de les te overlopen.
- o Voorzie een duidelijk lettertype en achtergrond in de powerpoint. Een te donkere of lichte achtergrond en lettertype zorgt vaak voor problemen. Test dit ook op voorhand eens uit.
- o Voorzie de helft van het klaslokaal voor de quiz. Op deze manier moeten de leerlingen enige afstand overbruggen vooraleer ze de schort kunnen aantrekken en zit er een competitie-element in verwerkt.
- o Laat leerlingen die niet of weinig mobiel zijn een leerling aanduiden die in hun plaats loopt en de schort aantrekt, maar laat hen wel zelf antwoorden. Zo worden ook zij betrokken bij het spel.
- o Voorzie een vaste persoon die de antwoorden van de quiz opvolgt. Zo ontstaat er geen onenigheid tussen beide ploegen.
- o Vergroot het ganzenbord tot A3-formaat. Dan is het duidelijker leesbaar.
- o Indien je dit wenst, kan je het ganzenbord ook levensgroot maken en met menselijke pionnen (de leerlingen zelf) werken. Hiervoor moet wel voldoende tijd en ruimte voorzien worden.
- o Plastificeer het ganzenbord. Zo gaat het vele jaren mee.

3.2 Praktijkles

- o De opdrachten binnen de praktijkles kunnen volledig zelfstandig uitgevoerd worden. De leerkracht loopt rond om te helpen waar nodig.
- o Voorzie voldoende reservemateriaal zodat, indien nodig, een product vervangen kan worden.
- o Maak groepen van max. 6 leerlingen. Indien je meer leerlingen hebt, voorzie dubbele opdrachten, zodat iedereen de kans krijgt om in kleine groepen te werken.
- o Voorzie een vast doorschuifpatroon en maak dit duidelijk bij de klassikale uitleg. Zo kan het doorschuiven vlot gebeuren en kunnen de leerlingen meteen aan de slag.
- o Maak een lijstje van het materiaal. Zo weet je bij het opruimen of je alle materiaal terug mee naar huis hebt.
- o Plastificeer wat je kan. De verzorgingspuzzel, de "Wie ben ik?" – kaartjes, de categoriebladen en de fichekaarten gaan op deze wijze langer mee.
- o Evalueer de gegeven lessen met de leerlingen. Zo weet je wat je zeker kan behouden of wat de leerlingen liever anders zien naar volgende jaren toe.

4. Besluit

Met dit eindwerk wilde ik het aanbrengen van EHBO, en meerbepaald de wondverzorging binnen het onderwijs aantrekkelijker maken voor leerlingen. Al te vaak wordt enkel de theorie bekeken, zonder dat de leerlingen de kans krijgen om ook zelfs eens kennis te maken met de praktijk, de producten zelf eens vast te houden en zelf windels aan te brengen. En hier wilde ik verandering in brengen.

Bij de start van dit eindwerk had ik nog niet echt een idee hoe ik het geheel ging aanpakken. Zo ben ik begonnen met het omzetten van de cursustekst naar een niveau aangepast aan dat van leerlingen uit de eerste graad secundair onderwijs, B-stroom. Van hieruit is de rest verder gevloeid. Door mijn ervaringen in de speelpleinwerking en enkele goede tips en voorstellen van mijn promotor zijn de spelvormen stilaan tot stand gekomen. Het enige probleem was dat je nooit op voorhand weet hoe spelvormen in realiteit gaan onthaald worden. Maar dit viel veel beter mee dan verwacht. Zowel de leerlingen als de leerkracht waarbij ik mijn eindwerk uitgevoerd heb, waren zeer tevreden over het resultaat en vonden het een goede aanwinst voor het onderwijs, binnen het kader van vakoverschrijdend werken in de school.

Zelf ben ik dan ook uitermate tevreden over dit eindwerk. Wat ik wilde bereiken, namelijk het creëren van toffe spelvormen voor leerlingen uit de B-stroom, is gelukt en ik heb er bovendien voor mezelf ook veel uit geleerd. Hoe moeilijk het soms ook lijkt om iets theoretisch op een toffe manier aan te brengen bij leerlingen, met veel inzet en doorzettingsvermogen is dit zeker mogelijk.

Literatuurlijst

CROMBEZ K., e.a., Moduletekst Redder EHBO, Bloso-VTS, 2007

CROMBEZ K., e.a., Bloed en pijn: EHBO kan eenvoudig zijn!, 2007

CROMBEZ K., VAN ASSCHE W., 'VTS-docentenbijscholing Hoger Redder', bijscholing, Leuven, najaar 2008

DE VliegHER K., e.a., Handboek wondzorg Wit-gele Kruis. Maarsen: Elsevier, 2006.

HET VLAAMSE KRUIS VZW., Schaafwonde en snijwonde, internet, 2009
(http://www.hetvlaamsekruis.be/ehbo_info/)

ONDERWIJS VLAANDEREN, Eindtermen secundair onderwijs, internet, 2009
(<http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/index.htm>)

TOPPETS A., 'Wondzorg', lezing, Gent, 2007.

TOPPETS A., 'Wondzorg', lezing, Kessel-Lo, 2008.

VAN ASSCHE W., Dringende eerste hulp: hoe helpen? Hoe aanleren?, uitgave in eigen beheer, 2007

VAN ASSCHE W., Cursus EHBO afdeling lichamelijke opvoeding, KHL, Heverlee, 2007-2008

Bijlagen

Bijlage 1: cursustekst EHBO wondverzorging

EHBO: wondverzorging

Wat is EHBO?

EHBO = Eerste Hulp Bij Ongevallen

Wie heeft er op de speelplaats of in de LO-les al wel eens een valpartij of een botsing meegemaakt, of een bloedneus gehad.

Velen onder jullie zullen dit kunnen beamen. Belangrijk is daarom dat we leren hoe we in deze situaties moeten handelen en welke zorgen we kunnen toedienen aan elkaar.

Vooraleer we de praktijk echter kunnen toepassen moeten we meer te weten komen over het hoe en het waarom van EHBO. Het eerste deel is dan ook gericht op het **ontwikkelen van de eigen competentie**. We leren meer over de soorten wonden en de verschillende verzorgingsproducten en hun functie.

In het tweede deel gaan we de **praktijk van de EHBO** van dichterbij bekijken en krijgen jullie zelf de kans om elkaar in bepaalde situaties verder te helpen.

Hoe verzorg je een bloedneus. Wat met een brandwonde. Hoe ziet een schaafwonde eruit en hoe verzorg je dit?

Al deze vragen worden in dit deel beantwoord.

Zelf wonden verzorgen: basisprincipes en stappenplan

Wondverzorging is belangrijk. Zelfs kleine wonden kunnen vervelende gevolgen hebben. Slecht verzorgde wonden kunnen ontsteken. De genezing verloopt langzamer en de kans op littekenvorming vergroot. Bovendien zorgen bepaalde ontstekingen ervoor dat het hele lichaam beschadigd wordt doordat de ontsteking in de bloedbaan terecht komt en dit kan leiden tot de dood. Daarom moet een wonde zo snel mogelijk verzorgd worden.

Basisprincipes en stappenplan in de wondzorg

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch
2. Beperk het bloedverlies
3. Reinig de wonde
4. Voorkom ontsteking: ontsmet de wonde indien nodig
5. Pas vochtige wondheling toe
6. Bescherm de wonde: dek de wonde af
7. Controleer tetanusinenting

Genezing van de wonde!!

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch

- **Controleer de veiligheid** voor jezelf, omstanders en slachtoffer
- **Slachtoffer:** wat is er juist gebeurd?, waar doet het juist pijn?
Eventueel informatie van omstanders
- **Blijf kalm** en stel slachtoffer gerust (neerzetten/leggen en toespreken)
- Bekijk **wonde:** om welke wonde gaat het?, hoe erg is de wonde?
Alarmeer de hulpdiensten indien nodig (bvb bij ernstige breuk of bloeding)

Was je handen
zo besmet je de
propere handschoenen
niet

Gebruik ontsmettende
lotion/ gel

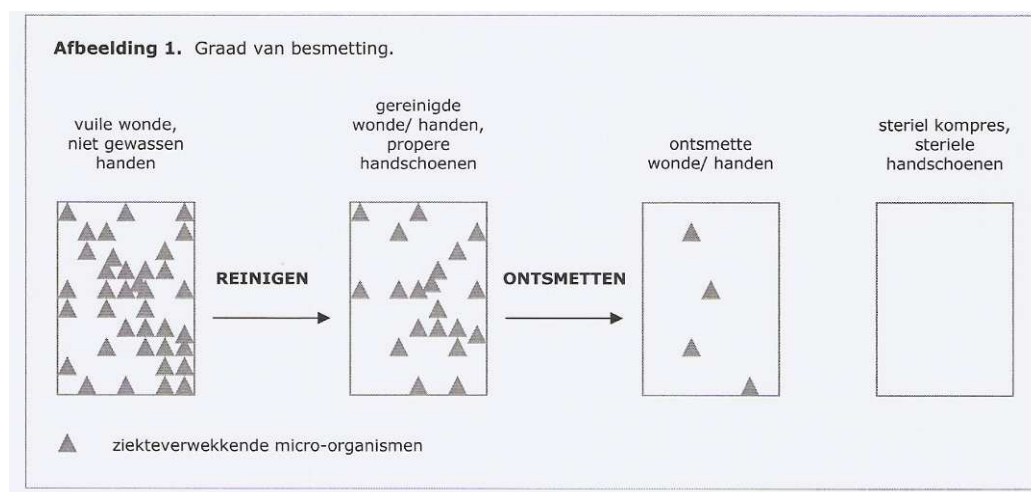

Doe **beschermende**
handschoenen aan

Zorg voor een propere werkomgeving en leg het verzorgingsmateriaal klaar.

Betrek het slachtoffer actief bij de verzorging. Leg uit wat je aan het doen bent en probeer het slachtoffer een helpende functie te geven indien mogelijk.

Vb: Het eerste deel van de windel vasthouden zodat deze niet lost.

2. Beperk het bloedverlies

- ☛ Bloeding **stelpen** → op wonde drukken met propere doek
 - voorwerp in de wonde: onrechtstreekse druk
 - **GEEN** knevel (knoop) aanleggen
 - wonde **NIET** koelen
- ☛ Getroffen lichaamsdeel in **hoogstand** (hoger dan het hart) 5 à 10min.

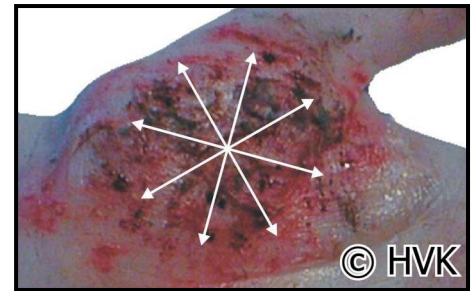
Een wonde die bloedt is **zelfreinigend**. **MAAR** teveel bloedverlies is niet goed. Indien de wonde blijft bloeden (vb. stollingsstoornis) slachtoffer doorverwijzen naar spoedgevallen/dokter.

3. Reinig de wonde

- **Proper maken** van de **wonde** (verwijderen vreemd materiaal vb. steentjes, glas,...) en **wondomgeving** (bloed)
- **Grondig** en **bij ELKE wondzorg**
- Bij verversen van een verband, zalf-bloedklonters-afgestorven weefsel verwijderen.

Vijf aandachtspunten bij het reinigen:

1. Reinigen **van binnen naar buiten**: wondrand en -omgeving zijn vuiler dan centrum van de wonde
2. Reinigen met **veel**, fris (kraantjes)**water** of fysiologische oplossing (HAC 3,5% in water)
3. Reinigen met **proper washandje of kompressen**. **Dep** de wonde proper. Niet wrijven!
4. Gebruik **GEEN zuurstofwater** (beschadigt gezonde huidcellen)
Gebruik **GEEN watten** (pluisjes in de wonde)
5. **Spoel** zeepresten grondig af en dep wonde droog.

WEL reinigen met:

- water, washandje of kompressen
- pH neutrale zeep, niet geparfumeerd
- fysiologisch water
- HAC 3,5% in water

NIET reinigen met:

- zuurstofwater
- ether
- watten

4. Voorkom infectie

Ontsteking = normale afweerreactie van het lichaam op een schadelijke prikkel.

Bij elke wonde treedt er eigenlijk een ontsteking op. Het lichaam zorgt voor extra cellen en voedingsstoffen die naar de wonde worden gebracht.

Symptomen: pijn, roodheid, warmte, zwelling.

Infectie = aanwezigheid van te grote aantallen schadelijke beestjes in het lichaam.

Evenwicht tussen goede en slechte lichaamsdeeltjes is verbroken.

Symptomen: pijn, roodheid, zwelling, warm, **etter**, wondgeur, wondvocht, **koorts**.

Ontsmetten = verminderen van het aantal schadelijke beestjes in het lichaam.

Een ontsmettingsmiddel kan **vermenigvuldiging voorkomen** of schadelijke beestjes **vernietigen**.

Op de bijsluiter staat: 'bacteriëndodend', 'ontsmettend' of 'antiseptisch'.

Infectie (ontsteking) voorkomen: niet elke wonde moet onmiddellijk ontsmet worden.

Enkele nadelen van ontsmettingsmiddelen:

- Geen enkel ontsmettingsmiddel kan **álle** schadelijke beestjes verwijderen.
Een wonde kan dus nooit steriel (vuilvrij) gemaakt worden.
- Elk ontsmettingsmiddel is **óók** schadelijk voor het eigen lichaam en de eigen beschermende lichaamsdeeltjes.

Ontsmetten is niet steeds nodig. Ontsmet *enkel wanneer* dit *echt nodig* is, zoals bij wonden waar de *kans op infectie zeer groot* is.
Vb. bij vuile wonden (bijtwonde)

Een goed ontsmettingsmiddel

- is werkzaam tegen veel schadelijke beestjes
- is weinig schadelijk voor het eigen lichaam
- veroorzaakt geen allergie
- verliest zijn werking niet door zepen en bloed, etter
- werkt snel (binnen de 15 à 30 seconden) en is 'lang' houdbaar

WEL ontsmetten met:	NIET ontsmetten met:
- o Iso-Betadine - o waterige oplossingen - o Chloramine in water - o (HAC 3,5% in water)	- o alcoholische oplossingen (enkel voor instrumenten) - o Eosine (uitdrogend) - o Dettol - o azijnzuur - o zuurstofwater - o ether

Waterige oplossingen slechts beperkte tijd houdbaar. Bijsluiter lezen.

Producten die opgelost moeten worden (Chloramine in water) zijn in normale toestand gevaarlijk en veroorzaken brandwonden.

→ Oplossingen gebruiken, bv. **unidoses** zoals Isobetadine of **sprays** zoals Cedium en Diaseptyl.

Aandachtspunten bij ontsmetten:

- Open een steriel (vuilvrij) kompres. Houd het kompres tussen duim en wijsvinger vast aan twee tegenovergestelde hoeken, houd het kompres steriel.
- Giet het ontsmettingsmiddel op het kompres zonder dat flesje kompres raakt.
- Gebruik elk kompres slechts eenmaal en neem zoveel steriele kompressen als nodig (verschillende wonden → verschillende kompressen).
- Respecteer de contacttijd (inwerkingstijd) van het ontsmettingsmiddel. Blaas niet in de wonde.

5. Vochtige wondheling

Vooraf bij **schaaf- en brandwonden**. Wondvocht heeft een heel belangrijke rol bij het genezingsproces.

Wondvocht stimuleert de cellen in de wonde en de wondrand om opnieuw te werken. Zo ontstaat er **geen korstvorming** en kleven de droge kompressen niet in de wonde.

Vochtige wondheling maakt gebruik van **wondzalven**: Hydrogel(vb. Flamigel) of Flammazine.

Rechtstreeks op de wonde aanbrengen (laag van 5mm) en afdekken met steriel kompres of zalf op kompres aanbrengen en dan op wonde leggen.

Hydrogel regelt het vochtgehalte van de huid waardoor deze herstelt. **Flamigel** creëert een zuur milieu en doodt zo de schadelijke bacteriën. 1x \ dag
vervangen

Flammazine bevat zilver en doodt ook de schadelijke bacteriën. Bovendien is het niet zo schadelijk voor de eigen lichaamsdeeltjes als andere ontsmettingsmiddelen. Eenmaal om de 2 dagen vervangen. De grijszwarte neerslag is van het zilver.

Een **kleine snijwonde** (< 1mm openstaand) bedek je - na het reinigen en eventueel ontsmetten - met een **droog** verband. **Geen wondzalf!** (maakt het aaneengroeien van de wonde moeilijker)

6. Bescherm de wonde

Wonde afdekken door een geschikt verband aan te leggen met bv. kompressen.

Niet inklevende verbanden (vb. Melolin, vetgazen,...) gebruiken, anders wordt de huid steeds opnieuw losgetrokken.

Gebruik een **waterdicht verband** (vb. Opsite, Tegaderm,...) indien nodig om contact met water, zand, stof te vermijden.

Fixeer het afdekkend verband met windels (Mepore, Cosmopore, Ph-Haft,...) of een elastisch netverband.

Opsite

Tegaderm

Elastisch netverband

7. Controleer de tetanusinenting

Denk eraan om **steeds** (bij elke open huidwonde) de tetanusinenting te checken en verwijs door naar een dokter indien nodig. Schoolkinderen zijn normaal gezien ingeënt.

Verwijs door onmiddellijk na het trauma indien:

- de bloeding niet stopt na 10min afdrukken
- het gaat om een diepe snijwonde, > 1mm open (moet genaaid worden)
- het gaat om een crushwonde (open gestoten kin, wenkbrauw,...)
- het gaat om een bijtwonde (dier of mens)
- het een vuile wonde is die niet proper te krijgen is
- het een grote wonde met gerafelde wondranden of loshangende flap is
- het lidmaat niet meer vrij kan bewegen
- de tetanusvaccinatie niet in orde is

Verwijs door indien:

- infectie in de wonde voorkomt (etter, roodheid, koorts)
- rode strepen verschijnen, beginnend aan armen en benen
- er geen genezing is na 7 tot 10 dagen

Bronvermelding

Crombez K., Maes D., Van Raemdonck V. (2007). Moduletekst Redder EHBO (BLOSO-VTS)

Crombez K., Galicia S., Aelbrecht T., Van Assche W., (2007). Bloed en pijn: EHBO kan eenvoudig zijn!

Toppets A. (2007). Wondzorg (lezing en presentatie, Gent)

Toppets A. (2008). Wondzorg (lezing en presentatie, Kessel-Lo)

Van Assche W. (2007). Dringende eerste hulp: hoe helpen? Hoe aanleren?, uitgave in eigen beheer

De Vliegheer K. (ed.) (2006). Handboek wondzorg Wit-gele Kruis. Maarsen: Elsevier.

www.hvk.be

Bijlage 2: powerpoint-presentatie

Theoretisch deel eindwerk in praktijk
13 februari 2009

EHBO: Wondverzorging

Nikki Decoster

Inhoudstafel

- Inleiding
- Basisprincipes en stappenplan wondzorg
- Stap 1 uitgebreid
- Stap 2 uitgebreid
- Stap 3 uitgebreid
- Stap 4 uitgebreid
- Stap 5 uitgebreid
- Stap 6 uitgebreid
- Stap 7 uitgebreid

Inleiding

- Wat is EHBO?
- Waar gebruiken we EHBO?
- Waarvoor gebruiken we EHBO?

Basisprincipes en stappenplan

- Wondverzorging is belangrijk.
- Basisprincipes en stappenplan
 - ◆ 1. Werk veilig, rustig, hygiënisch
 - ◆ 2. Beperk het bloedverlies
 - ◆ 3. Reinig de wonde
 - ◆ 4. Voorkom infectie
 - ◆ 5. Pas vochtige wondheling toe
 - ◆ 6. Bescherm de wonde
 - ◆ 7. Controleer tetanusinenting

Stap 1: Werk veilig, rustig en hygiënisch

- Bij aankomst slachtoffer:
 - ◆ Controleer veiligheid
 - ◆ Slachtoffer ondervragen
 - ◆ Blijf kalm
 - ◆ Bekijk de wonde

- Vóór de wondverzorging
 - ◆ Was je handen
 - ◆ Gebruik ontsmettende lotion/gel
 - ◆ Draag beschermende handschoenen
 - ◆ Zorg voor propere werkomgeving

Stap 2: Beperk het bloedverlies

- Bloeding stelpen
 - ◆ GEEN knevel
 - ◆ NIET koelen
- Lichaamsdeel in hoogstand 5 à 10min
- Bloedende wonde = zelfreinigend MAAR ...

Stap 3: Reinig de wonde

- Grondig proper maken van wonde + wondomgeving
→ Bij ELKE wondzorg
- Vijf aandachtspunten:
 - ◆ 1. van binnen naar buiten
 - ◆ 2. veel, fris (kraantjes)water
 - ◆ 3. proper washandje/kompressen
 - ✦ Deppen, niet wrijven!
 - ◆ 4. GEEN zuurstofwater! GEEN watten!
 - ◆ 5. Spoel zeepresten af, dep droog

WEL reinigen met:	NIET reinigen met:
-water, washandje of kompressen	-zuurstofwater
-fysiologisch water	-ether
	-watten

© HVK

Stap 4: Voorkom infectie

- **Ontsteking**
= normale afweerreactie v/h lichaam op een schadelijke prikkel
- **Infectie**
= aanwezigheid van te grote # schadelijke beestjes in het lichaam
- **Ontsmetten**
= verminderen v/h aantal schadelijke beestjes in het lichaam

Om te ontsmetten gebruiken we ...
ONTSMETTINGSMIDDELEN

- Geen enkel ontsmettingsmiddel kan alle schadelijke beestjes verwijderen.
- Elk ontsmettingsmiddel is óók schadelijk voor het eigen lichaam en zijn beschermende cellen.

- Werkzaam tegen veel schadelijke beestjes
- Weinig schadelijk voor eigen lichaam
- Veroorzaakt geen allergie
- Verliest zijn werking niet door zepen, bloed en etter
- Werkt snel (15-30s) en lang

Ontsmetten is niet steeds nodig!
→ vooral bij wonden waar kans op infectie zeer groot is.
Vb. bij vuile wonden (bijtwonden)

WEL met:	NIET met:
-Isobetadine	-alcoholische oplossingen
-waterige oplossing	-Eosine (droogt uit)
-HACdil S	-ether
	-zuurstofwater

Aandachtspunten bij ontsmetten:

Stap 5: Vochtige wondheling

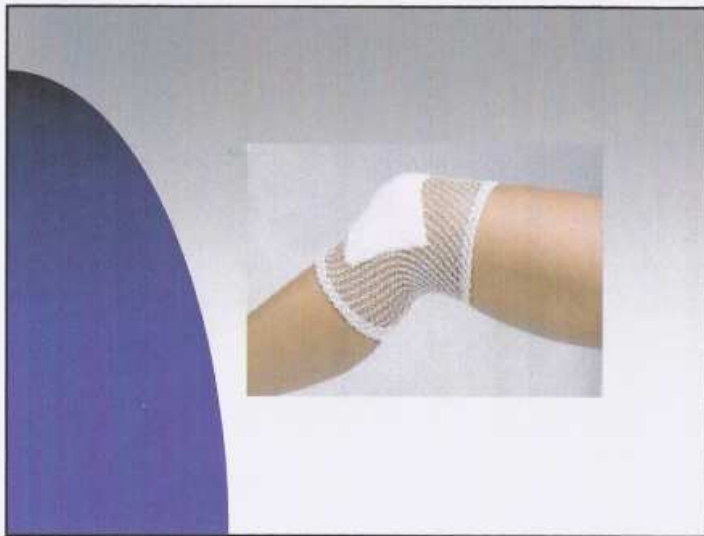
- Bij SCHAAF- en BRANDWONDEN
- Wondvocht → geen korstvorming
- Wondzalven: Hydrogel
Flammazine
↓
Rechtstreeks op wonde

Stap 6: Bescherm de wonde

- Wonde afdekken dmv. geschikt verband

Voorbeelden:

- ◆ Niet inklevende verbanden
- ◆ Waterdichte verbanden
- ◆ Fixatie met windels of elastisch netverband

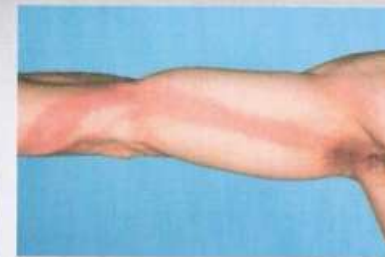

Stap 7: Controleer tetanus-inenting

- Moet STEEDS gebeuren
 - ◆ GEEN inenting → doorverwijzen
 - ◆ WEL inenting → zelf verzorgen

- Doorverwijzing **onmiddellijk** na trauma als:
 - ◆ Bloeding niet stopt na 10min
 - ◆ Diepe snijwonde
 - ◆ Crushwonde (kin, wenkbrauw)
 - ◆ Vuile wonde raakt niet proper
 - ◆ Lidmaat niet meer vrij kan bewegen
 - ◆ Grote wonde met gerafelde wondranden of loshangende flap
 - ◆ Tetanusinenting niet in orde is

- Doorverwijzing als:
 - ◆ Infectie in de wonde voorkomt
 - ◆ Rode strepen verschijnen, beginnend aan armen/benen
 - ◆ Geen genezing na 7 tot 10 dagen

Bronvermelding

- Crombez K., Maes D., Van Raemdonck V. (2007). Moduletekst Redder EHBO (BLOSO-VTS)
- Crombez K., Galicia S., Aelbrecht T., Van Assche W., (2007). Bloed en pijn: EHBO kan eenvoudig zijn!
- Toppets A. (2007). Wondzorg (lezing en presentatie, Gent)
- Toppets A. (2008). Wondzorg (lezing en presentatie, Kessel-Lo)
- Van Assche W. (2007). Dringende eerste hulp: hoe helpen? Hoe aanleren?, uitgave in eigen beheer
- De Vliegheer K. (ed.) (2006). Handboek wondzorg Wit-gele Kruis. Maarsen: Elsevier.
- www.hvk.be

Bedankt

Bijlage 3: Vragen en antwoorden quiz

Vraag 1: Waarvoor staat de afkorting EHBO?

Eerste hand bij ongelukken

Eerste hulp bij ongevallen (juist)

Eerste hulp bij ongelukken

Eerste hand bij ongevallen

Vraag 2: Duid het juiste stappenplan in de wondzorg aan.

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch
2. Bescherm de wonde, dek deze af.
3. Beperk het bloedverlies
4. Reinig de wonde
5. Voorkom infectie, ontsmet de wonde indien nodig
6. Controleer de tetanusinenting
7. Pas vochtige wondheling toe

OF

(juist)

1. Werk veilig, rustig en hygiënisch
2. Beperk het bloedverlies
3. Reinig de wonde
4. Voorkom ontsteking, ontsmet de wonde indien nodig
5. Pas vochtige wondheling toe
6. Bescherm de wonde, dek deze af.
7. Controleer de tetanusinenting

Vraag 3: Een wonde die bloedt is ... (vul aan)

Besmettelijk

Onhygiënisch

Zelfreinigend (juist)

**Vraag 4: Het reinigen van een wonde. Wat hoort NIET thuis in het rijtje?
(2oplossingen)**

Reinigen van binnen naar buiten
Reinigen met zuurstofwater (juist)
Reinigen met veel, fris water
Reinigen met watten (juist)

**Vraag 5: Het verminderen van het aantal schadelijke beestjes in het lichaam is
... (vul aan)**

Ontsmetten (juist)
Een infectie
Een ontsteking

Vraag 6: Wat hoort niet thuis in het rijtje? (2 oplossingen)

Iso-Betadine
Chloramine in water
Azijnzuur (juist)
Ether (juist)

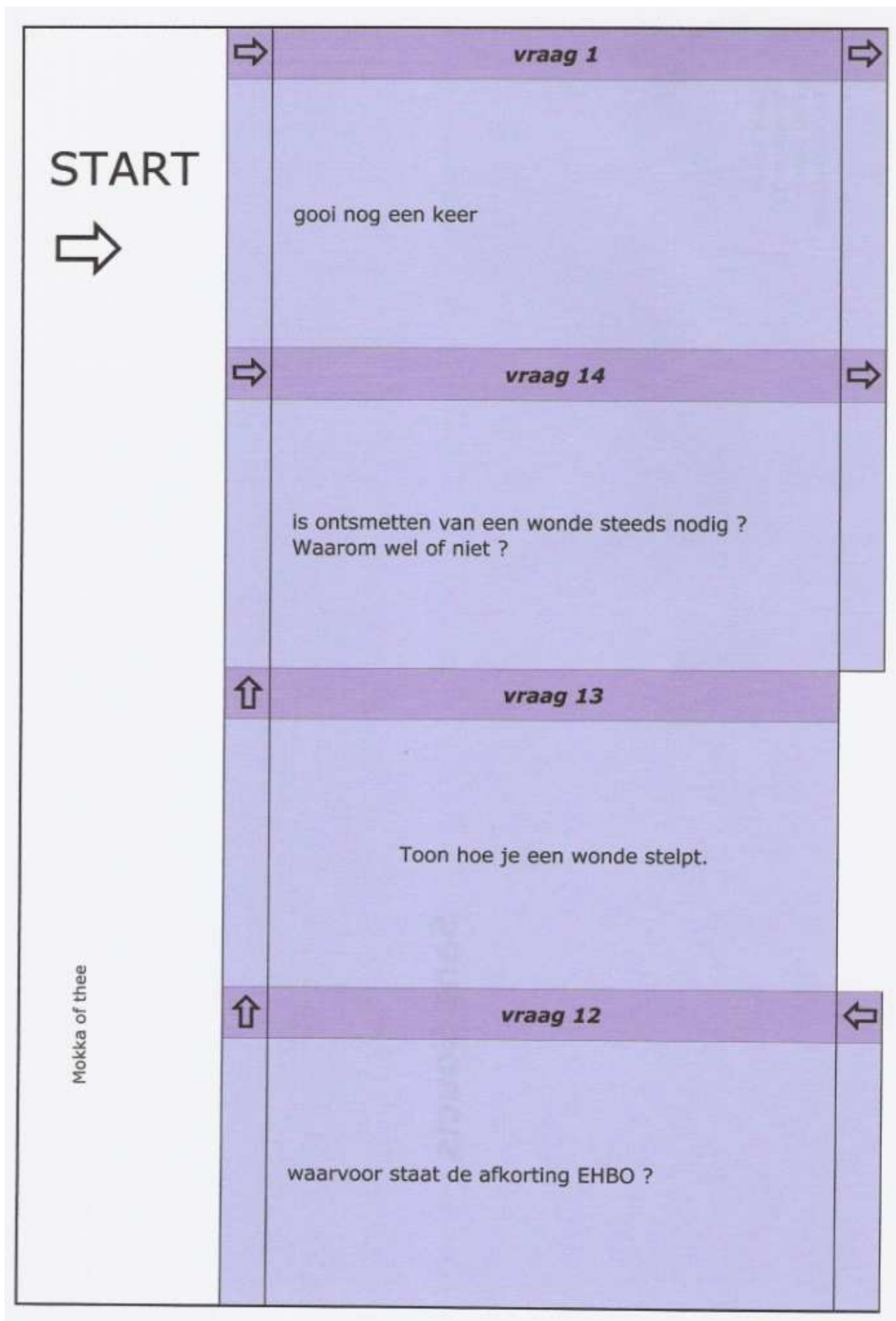
**Vraag 7: Producten die opgelost moeten worden zijn in normale toestand ... (vul
aan)**

ook bruikbaar voor het ontsmetten van wonden
ongevaarlijk
Gevaarlijk en veroorzaken brandwonden (juist)

**Vraag 8: Het ontsmetten van een wonde: welke foto's staan in de juiste
volgorde?** (dit is juiste volgorde, andere 2 antwoorden staan foto's door elkaar)

Bijlage 4: Ganzenbord

vraag 2

plaats de juiste definitie bij elk woord

- **ontsteking** ◦ ◦ < aantal schadelijke beestjes in het lichaam
- **infectie** ◦ ◦ aanwezigheid van te > aantallen schadelijke beestjes in het lichaam
- **ontsmetten** ◦ ◦ normale afweerreactie van het lichaam op een schadelijke prikkel

vraag 15

hoe kunnen we een wonde afdekken ? Toon dit bij een medeleerling.

EINDE

Proficiat, U heeft gewonnen

vraag 11

sla 1 beurt over

vraag 3

zet de stappen van de wondzorg in de juiste volgorde

- bescherm de wonde : dek de wonde af
- beperk het bloedverlies
- voorkom infectie : ontsmet de wonde indien nodig
- werk veilig, rustig, hygiënisch
- pas vochtige wondheling toe
- controleer tetanusinenting
- reinig de wonde

vraag 16

ga 3 plaatsen terug

vraag 19

Welke 4 stappen onderneem je als je aankomt bij het ongeval (denk aan veiligheid)?

vraag 10

geef een voorbeeld van een wondzalf

vraag 4

wat vertelt deze foto in verband met het reinigen van een wonde ?

vraag 17

wat moeten we doen als de wonde na 10 min nog altijd aan het bloeden is ?

vraag 18

geef 2 kenmerken van een goed ontsmettingsmiddel

vraag 9

waarbij gebruiken we vochtige wondheling ?

vraag 5

ga verder naar vakje 9

vraag 6

wat moeten we doen indien er geen genezing is van de wonde na 7 tot 10 dagen ?

vraag 7

wat zijn de nadelen van ontsmettingsmiddelen ?

vraag 8

zet de foto's in de juiste volgorde

© HVK

© HVK

© HVK

Oplossingen vragen Ganzenbord

Vraag 1

→ Gooi nog een keer

Vraag 2

→ **Ontsteking** = normale afweerreactie van het lichaam op een schadelijke prikkel.

Infectie = aanwezigheid van te grote aantallen schadelijke beestjes in het lichaam.

Ontsmetten = verminderen van het aantal schadelijke beestjes in het lichaam.

Vraag 3

- 1. Werk veilig, rustig en hygiënisch
- 2. Beperk het bloedverlies
- 3. Reinig de wonde
- 4. Voorkom infectie: ontsmet de wonde indien nodig
- 5. Pas vochtige wondheling toe
- 6. Bescherm de wonde: dek de wonde af
- 7. Controleer tetanusinenting

Vraag 4

→ Reinigen **van binnen naar buiten**: wondrand en -omgeving zijn vuiler dan centrum van de wonde

Vraag 5

→ Ga verder naar vakje 9

Vraag 6

→ Doorverwijzen naar een dokter/specialist

Vraag 7

→ 1) Geen enkel ontsmettingsmiddel kan **alle** schadelijke beestjes verwijderen. Een wonde kan dus nooit steriel (vrij van micro-organismen) gemaakt worden.

2) Elk ontsmettingsmiddel is **óók** schadelijk voor het eigen lichaam en de eigen beschermende lichaamsdeeltjes.

Vraag 8

→ Midden-links-rechts

Vraag 9

→ Vooral bij schaaf- en brandwonden

Vraag 10

→ Flammazine/ Flamigel

Vraag 11

→ Sla 1 beurt over

Vraag 12

→ Eerste Hulp Bij Ongevallen

Vraag 13

- op wonde drukken met propere doek
- voorwerp in de wonde: onrechtstreekse druk
- **GEEN knevel** (knoop) aanleggen
- wonde **NIET koelen**

Vraag 14

→ **Ontsmetten is niet steeds nodig.** Ontsmet **enkel wanneer** dit **echt nodig** is, zoals bij wonden waar de **kans op infectie zeer groot** is.

Vb. bij vuile wonden (bijtwonde)

Vraag 15

→

Vraag 16

→ Ga 3 plaatsen terug

Vraag 17

→ Slachtoffer onmiddellijk doorverwijzen na het trauma/ongeval

Vraag 18

- 1) Werkzaam tegen veel schadelijke beestjes
- 2) Weinig schadelijk voor het eigen lichaam
- 3) Veroorzaakt geen allergie
- 4) Verliest zijn werking niet door zepen en bloed, etter
- 5) Werkt snel en is 'lang' houdbaar

Vraag 19

- 1) **Controleer** de **veiligheid** voor jezelf, omstanders en slachtoffer
 - 2) **Slachtoffer**: wat is er juist gebeurd?, waar doet het juist pijn?
Eventueel informatie van omstanders
 - 3) **Blijf kalm** en stel slachtoffer gerust (neerzetten/leggen en toespreken)
 - 4) Bekijk **wonde**: om welke wonde gaat het?, hoe erg is de wonde?
- Alarmeer de hulpdiensten indien nodig (bvb bij ernstige breuk of bloeding)

Bijlage 5: Lesvoorbereiding praktijkles + standen

Campus Heverlee
Hertogstraat 178
3001 Heverlee
Tel. 016 39 92 00
www.khleuven.be

LESVOORBEREIDING
ALGEMENE VAKKEN / VOEDING - VERZORGING

Naam: Nikki

Decoster.....

.....

jaar en vakkencombinatie : 3e bach LO-

TO.....

School:	HHH	Vak:	EHBO
Onderwijsvorm:	BSO	Richting:	2BVL
Lesuur:	3+4	Onderwerp:	Praktijk wondverzorging
Klas:	207-204	Vakmentor:	Mevr. Van Waeyenbergh
Datum:	20/02/'09	Aantal lln:	13-13
		Aantal PC's:	/
		Les gegeven door:	Nikki Decoster

Beginsituatie:

De lln hebben vorige week reeds de theorie gezien over wondverzorging. Ze kennen dus de 7 stappen die ze moeten ondernemen bij het verzorgen van een wonde. Hun kennis hierover werd getest a.h.v. een quiz en ganzenbordspel.

Deze les is het de bedoeling dat de lln enkele dingen in praktijk zien. In een eerste deel wordt er verder gewerkt op de reinigings- en ontsmettingsmiddelen en hun functies, terwijl in het 2e deel specifiek aandacht besteed wordt aan de wondverzorging zelf (het aanleggen van een windel/verband- inoefenen van wondverzorging)

In elke klas zitten 13 lln dus het werken in 3 kleine groepen is hier zeker mogelijk.

Eindtermen:

Relevante vakgebonden eindtermen:

Zie hoofdstuk 1 eindwerk

Relevante vakoverschrijdende eindtermen:

Zie hoofdstuk 1 eindwerk

Situering in het leerplan:

Vakoverschrijdend thema EHBO

Algemeen lesdoel:

Leerlingen leren bewust omgaan met reinigings- en ontsmettingsmiddelen en verbanden.

Schoolagenda (leerling):

EHBO: wondverzorging: praktijkles

Gebruikte bronnen bij het voorbereiden *(door de student/stagair):*

Zie bijlage 5 eindwerk + bijlage 1: cursus

Gebruikte bronnen voor de leerlingen:

Zie bijlage 5 eindwerk + bijlage 1: cursus

Gebruikte media in het leslokaal:

Bord – Krijt – Tafels - Stoelen

Didactisch lesontwerp

Leerdoelen	Lesfasen Timing	Werkvormen en media		Leerinhoud
		<i>Onderwijsactiviteiten en leeractiviteiten</i>		
Leerlingen tonen hoeveel ze onthouden hebben van vorige les. Leerlingen kennen de 7 stappen van de wondverzorging.	<u>Instapfase:</u> <u>Herhalingsfase</u> (+/- 20min)	Lln vullen agenda in: EHBO wondverzorging: praktijkles Lln nemen stikker en schrijven hier hun naam op. Deze kleven ze op hun T-shirt Korte situering van de praktijkles ahv de theorieles. Korte herhaling van de 7 stappen binnen de wondverzorging ahv OLG.	Agenda Stickers Cursus Bord - Krijt	Na de theorie over wondverzorging wordt er nu meer aandacht besteed aan de praktijk, aan het doen. De 7 stappen van de wondverzorging zijn: -Werk veilig, rustig en hygiënisch -Beperk het bloedverlies -Reinig de wonde -Voorkom infectie: ontsmet de wonde -Pas vochtige wondheling toe -Bescherm de wonde -Controleer tetanusinenting Bij elke stap worden kort de belangrijkste kenmerken gegeven 1) veiligheid-slachtoffer-kalm-wonde Voorbereiding (materiaal + ruimte) 2) stelpen (geen knevel/niet koelen) Hoogstand Wonde = zelfreinigend 3) altijd + vijf aandachtspunten HACdiS-water-fysiologisch water NIET ether-zuurstofwater-watten 4) nadelen + voordelen ontsmettings-middel Isobetadine-waterige oplossingen NIET alcoholische opl.-eosine-ether-dettol Aandachtspunten ontsmetten (kompres) 5) schaaf- en brandwonden + wondvocht Flamigel-flammazine 6) niet inklevende verbanden-waterdichte verbanden-fixatie verbanden Melolin-opsite-elastisch netverband 7) steeds controleren Enkele voorbeelden van gevaren

LIn leren de kenmerken en functie van elk product kennen en passen dit toe in deze oefening. Leerlingen durven hun eigen mening geven over een thema en uiten dit via een creatieve weg.	<u>Lesfase 1:</u> <u>Ontsmettings- en reinigingsmiddelen</u> <u>(+/- 40min)</u>	In dit eerste deel van de les gaan de leerlingen dieper ingaan op de kenmerken en eigenschappen van verschillende producten en de betekenis van EHBO. De leerlingen worden ingedeeld in 3 groepen (max 5lIn/groep) en verdelen zich over de standen. Elke groep werkt 10 min aan 1 stand en schuift dan door met de wijzers van de klok mee. De L geeft eerst de uitleg van de 3 standen zodat iedereen weet wat er aan elke stand gedaan moet worden. Indien er nog vragen zijn worden deze gesteld. <u>Stand 1: Wie ben ik?</u> LIn zitten in een cirkel rond het EHBO-materiaal. Een lIn leest van een kaartje een eigenschap of bijzonderheid van 1 van de producten zonder het product te noemen. De andere lIn zoeken om welk product het gaat. Wie het weet, staat recht (niet meteen vertellen). Elke lIn leest om de beurt een 'wie ben ik?'-kaart voor. <u>Stand 2: Collage EHBO</u> LIn zitten in een cirkel rond een tafel waarop allerlei tijdschriften liggen. De leerlingen gebruiken deze tijdschriften om een collage te maken over EHBO. Vragen die ze zich moeten stellen zijn: -welke betekenis heeft EHBO voor mij/anderen -wat heb ik geleerd uit lessen EHBO	Melolin - Kompres Elastisch netverband Flamigel - GSM Iso-Betadine Water - HAC Zeep - Watten Troostsnoepjes Handschoenen Washandje HACdils Fysiologisch water Tijdschriften Blanco papier Lijm – Plakband Scharen Stiften	"Wie ben ik?" – kaartjes + antwoordblad: zie bijlage LIn geven hun mening over EHBO en de lessen die ze hierover gekregen hebben. Bovendien maken ze zich zo bewust van het belang van EHBO in het dagelijkse leven.
--	--	---	---	--

Leerlingen proberen het onderscheid te zoeken tussen de verschillende producten. Leerlingen plaatsen de elementen naar onderscheid in de juiste categorie.		-vind ik lessen over EHBO nuttig of niet -wat zou ik nog willen leren ivm EHBO <u>Stand 3: In welk rijtje hoor ik thuis?</u> Lin zitten in een cirkel rond EHBO-materiaal. Op de tafel liggen 4 bladen met telkens een categorie op: -ontsmetting -reiniging -andere -verbanden De Lin bekijken het materiaal en trachten samen te overleggen welk product in welke categorie thuishoort. Wanneer ze denken de juiste oplossing gevonden te hebben, roepen ze de lkr en deze komt controleren of alles juist is. Indien niet, overleggen de Lin samen wat verkeerd zou kunnen liggen en in welke categorie het product wel thuishoort. Opruimen materiaal en materiaal klaarleggen volgend deel van de les.	Zeep – Water Windels Fysiologisch water Zonnecrème Troostsnoepjes Eosine – Melolin Iso-Betadine Washandje HACdilS (2st) Hansamedic ontsmettende spray Kompressen Elastisch netverband Flammazine Polyseptol Fastum gel Rekverband	Categoriebladen + antwoordblad: zie bijlage Lin leren EHBO-materiaal onderverdelen in verschillende categorieën en leren zo de verschillen tussen de producten kennen.
Leerlingen proberen hun theoretische kennis toe te passen op foto's van het praktijkproces.	<u>Lesfase 2:</u> <u>Wondverzorging</u> <u>(+/-45min)</u>	Ook dit deel van de les wordt er met standen gewerkt. Weer 10min/stand en doorschuiven met de wijzers van de klok mee. <u>Stand 1: Verzorgingspuzzel</u> Leerlingen zitten rond een tafel met foto's (een reeks over wondverzorgingsproducten en de wondverzorging zelf). De leerlingen trachten de foto's van het verzorgen zelf in de juiste volgorde te plaatsen.	Verzorgingspuzzel	Antwoorden verzorgingspuzzel staan op achterkant geschreven in de vorm van een spreuk. Liggen de foto's in de juiste volgorde dan moet de spreuk vlot leesbaar kunnen zijn.

Leerlingen weten welke producten wanneer gebruikt worden in het verzorgingsproces. Leerlingen leren een verband aanleggen volgens een kijkfiche. Leerlingen leren een verband aanleggen volgens een kijkfiche.		Nadien plaatsen ze hiertussen de foto's van de wondverzorgings-producten. Dit kunnen de lln in overleg doen of na elkaar om de vorige te verbeteren. <u>Stand 2: De windel</u> Leren aanleggen van een spiraalverband-kruisverband-scharnierverband Ahv foto's leren lln dit zelfstandig doen en oefenen op elkaar. <u>Stand 3: Speciale verbanden</u> Leren aanleggen van een driehoeksverband-kousverband. Ahv foto's leren lln dit zelfstandig doen en oefenen op elkaar.	Fiche spiraalverband – kruisverband – scharnierverband Windels Klemmetjes Fiche kousverband – driehoeksverband Kousverband + applicator Keukenhanddoeken	Hoe de leerlingen de windels moeten aanleggen kunnen ze nalezen en –kijken op de fiche. De methode staat hier zowel uitgeschreven als gevisualiseerd aan hand van foto's.
	<u>Lesfase 3:</u> <u>Slot (+/-5min)</u>	Korte bedanking en mondelinge evaluatie van theorie- en praktijkles	/	Leerlingen geven mondeling weer wat ze vonden van de lessen rond EHBO en of ze hier iets uit geleerd hebben.

Je doet mij op een schaafwonde, na het ontsmetten.

Ik ben noodzakelijk bij elke brandwonde.

Ik ontsmet als je me verdunt. Gebruik je me zoals ik ben dan krijg je er spijt van.

Zie je bloed, dan denk je eerst aan mij.

Zonder omstander/getuige, ben je blij dat ik er ben.

Je gebruikt mij als een niet-inklevend verband op een wonde.

Als je me gebruikt, dan word ik bruin-rood.

Gebruik me niet om een wonde te reinigen want ik laat pluisjes achter.

Ik reinig de wonde, maar vergeet me zelf niet af te spoelen.

Ik hoor echt niet thuis in een apotheek.

Ik word gebruikt voor het reinigen van wonden.

Als je mij gebruikt dan verdwijnen de schadelijke beestjes in je lichaam.

Eens ik gebruikt ben, moet je mij weggooien.

Ik word gebruikt voor het vastzetten van verbanden.

Oplossingen "Wie ben ik?" – kaartjes

Je doet mij op een schaafwonde, na het ontsmetten. Flammazine of flamigel
Ik ben noodzakelijk bij elke brandwonde. Water
Ik ontsmet als je me verdunt. Gebruik je me zoals ik ben dan krijg je er spijt van. HAC
Zie je bloed, dan denk je eerst aan mij. Handschoenen
Zonder omstander/getuige, ben je blij dat ik er ben. GSM
Je gebruikt mij als een niet-inklevend verband op een wonde. Melolin
Als je me gebruikt, dan word ik bruin-rood. Iso-Betadine

Gebruik me niet om een wonde te reinigen want ik laat pluisjes achter.

Watten

Ik reinig de wonde, maar vergeet me zelf niet af te spoelen.

Zeep

Ik hoor echt niet thuis in een apotheek.

Troostsnoepjes

Ik word gebruikt voor het reinigen van wonden.

Zeep, water, kompres, fysiologisch water, HACdils

Als je mij gebruikt dan verdwijnen de schadelijke beestjes in je lichaam.

Iso-betadine

Eens ik gebruikt ben, moet je mij weggooien.

Handschoenen, kompres, watten

Ik word gebruikt voor het vastzetten van verbanden.

Elastisch netverband

Bijlage stand 3: In welk rijtje hoor ik thuis?

Reiniging

Ontsmetting

Verbanden

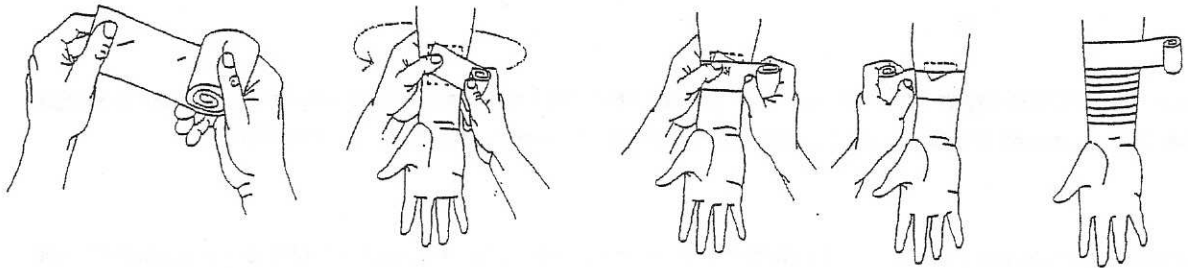
Andere

Bijlage stand 2: De windel

Werner Van Assche – VS EHBO

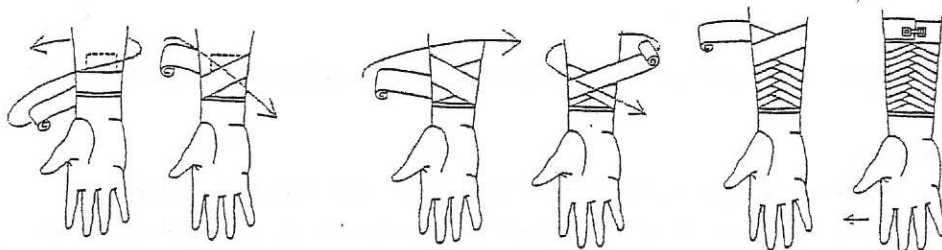
Het spiraalverband (ook omgerold verband genoemd)

Bestaat uit windelkringen die een spiraal- of krulvormige lijn beschrijven en elkaar slechts op de $\frac{1}{2}$ of op $\frac{2}{3}$ bedekken. Wordt aangelegd aan rolvormige lichaamsdelen (de borst, de buik, de arm, de vingers en de hand in haar geheel).

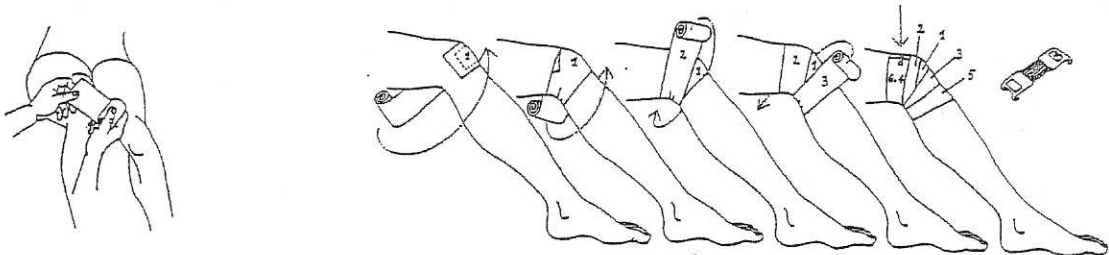
Het kruisverband (ook cijferacht- of korenaar- of spicaverband genoemd)

Wordt gelegd op kleine of op onregelmatige lichaamsdelen. Bestaat uit windelkringen in de vorm van een 8. De windingen bedekken elkaar gedeeltelijk.

Het scharnierverband

Het verband begint op het gewricht met bevestigende kruisslag. De windelkringen zijn in de gewrichtsplooi opgestapeld en waaien afwisselend uit naar boven en onder aan de strekzijde van het gewricht. Voor de elleboog, de knie, de enkel.

Bijlage stand 3: Speciale verbanden

Werner Van Assche – VS EHBO

Het stompverband

De zwachtel met het vrije uiteinde heen en weer over de stomp leggen zodat de volledige stomp bedekt wordt (langs beide zijden uitwaaien, duim en wijsvinger fixeren de omslagen tegen het lichaam). Vervolgens van aan de top van de stomp overlangs spiraalverband aanleggen.

Te gebruiken voor een hand of vuist, een vinger, een voet, een stomp.

1.3.2. Het driehoeksverband

Het kniedriehoeksverband.

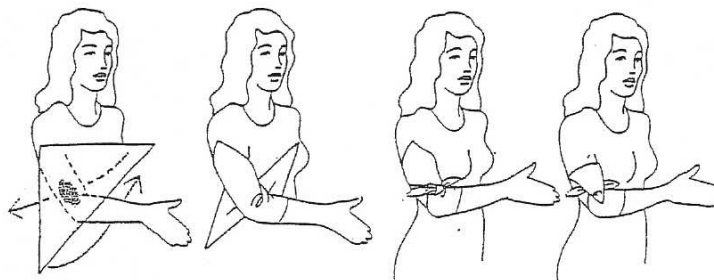
De punt wordt boven de knieschijf aangelegd, de basis onder de knie.

De slippy kruisen elkaar in de knieploo en worden van voren boven de knie met elkaar vastgeknoopt.

Het elleboogdriehoeksverband

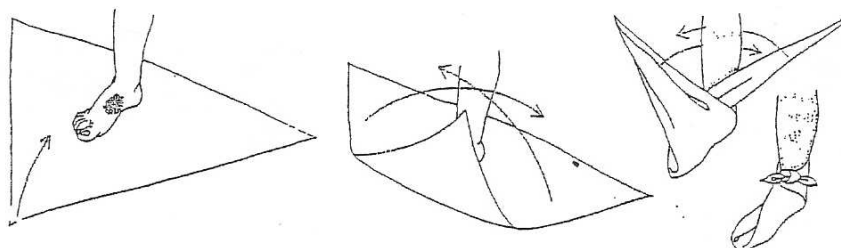
De punt van de driehoek wordt over de bovenarm boven de elleboogsplooi gelegd. De basis op de voorarm.

De slippy kruisen op de buigvlakte van het gewricht en worden daarna aan de andere zijde van het gewricht, na cirkelslag dus, geknoopt.

Doekverband voor de voet (idem voor de hand).

Men legt de basis van de driehoek onder de voetzool, de punt ligt voor de tenen. Men slaat de punt over de rug van de voet. Daarna kruist men de slippy over de voetrug. De slippy gaan verder boven de enkels tot achter het been of om het been waar men ze bevestigt.

1.3.3 Het kousverband

Het kousverband is bestemd voor vingers, tenen, armen of benen.

Het vingertopverband

Knip de gewenste lengte van de rol kousverband af. (Een dikker verband kan bekomen worden door meerdere vingerlengtes van de kous af te knippen.)

Schuif dit over de applicator en breng de applicator over de vinger.

Hou het kousverband aan de basis van de vinger vast en trek de applicator terug tot aan de vingertop.

Draai de applicator een volledige toer, schuif de applicator terug over de vinger.

Het uiteinde van het verband kan je met een kleefpleister fixeren.

